

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ВІДДІЛ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ
РАДЕХІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ШЕПТИЦЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Звіт
про результати дослідження
якості освітнього середовища
Закладу загальної середньої освіти I-III ступенів
с. Бишів
Радехівської міської ради Львівської області

Укладачі:

Оксана СОЛОГУБ –
заступниця директорки з НВР
Наталія ГРЕВА –
заступниця директорки з ВР
Орися ГУСАК –
вчителька інформатики

Бишів –2025

ЗМІСТ

Вступ

Розділ І. Стислий опис методики дослідження

Розділ ІІ. Аналіз результатів дослідження

Висновки

Рекомендації

Додатки

Вступ

Метою освіти є всебічний розвиток людини, як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь інших людей і суспільства в цілому. Основним завданням української школи є формування ціннісного ставлення і судження, які слугують базою для щасливого життя та успішної взаємодії сьогоденного здобувача освіти з суспільством. Цінності разом з нормами та знаннями складають світ культури і є орієнтирами у процесі вибору людиною конкретного рішення, позиції, способу поведінки, мети власного існування особистості. Для цього саме у школі особа має здобути значущі для неї знання, уявлення про себе, навколишнього середовища, суспільства, свою державу, її історію та культуру; розвинути власні судження, підкреслені емоціями про сучасне суспільне життя; досягнути досвід діяльності у культурному середовищі, навчитися використовувати надбання свого народу, нації та інших спільнот для майбутньої самореалізації у суспільстві, тобто набути життєво-необхідні для себе морально-етичні, соціально-політичні, економічні орієнтири. Саме у школі формується характер молодшої людини. Завдання освітнього закладу створити якнайкращі умови для формування і розвитку сильного характеру та потрібних успішній людині умінь, ставлень та переконань. Для цього необхідно вибудувати у шкільній громаді партнерські стосунки між учнями, учителями, батьками та представниками місцевої громадськості, що виявляються на рівнях «учні - учні», «учні - педагоги», «учні - батьки», «батьки - педагоги», «школа - громадськість».

Виховний простір —це простір соціальних, культурних, життєвих виборів особистості, котра самореалізується. Це не тільки середовище, а й духовний простір учня і педагога, це простір культури, що впливає на розвиток особистості. У ньому має бути представлений весь спектр цінностей, розвиток яких залежить від того,

наскільки якісним є освітнє середовище: безпечне, відкрите, демократичне, насичене патріотизмом, зорієнтоване на культуротворення, сповнене довіри. Основними вимогами до створення виховного простору є безпечне освітнє середовище та психологізація, як здатність враховувати у комплексі всі зовнішні й внутрішні впливи на дитину й одночасно творити духовно-творче розвивальне середовище; відкритість до соціуму, діяти у співпраці з сім'єю, громадськістю; залучення дітей до розв'язання суспільно значущих і особистісних життєвих проблем, формувати досвід громадянської поведінки; розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів навчально-виховного процесу; життєтворчість, як здатність забезпечити дитині можливість облаштувати власне життя, творити колективні та міжособистісні взаємини; педагогічна культура вчителів і вихователів, невіддільними (частина/ознака) особливостями якої є людяність, інтелігентність, толерантність, розуміння, здатність до взаємодії; педагогічний захист й підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем та в індивідуальному саморозвитку, забезпечення їхньої особистісної недоторканності та безпеки; самореалізація людини в особистісній, професійній та соціальній сферах її життєдіяльності.

Демократичні відносини у шкільній спільноті створюють кожному учневі можливості для самоствердження та забезпечують безперешкодні умови для вияву активності й самореалізації, а опора на національні традиції та відкритість дає змогу вихованцям сформувати свою ідентичність.

Ключова вимога до виховного простору –гармонійність, яка забезпечується тільки при умові єдності різних педагогічних впливів на свідомість, почуття й поведінку учнів в освітньому процесі. Тому виховники повинні виступати у цьому просторі водночас як індивідуальності, кожен з яких – неповторний зразок соціально зрілої особи та члени колективу, які свідомо і злагоджено реалізують цілі виховання.

На замовлення Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у нашому закладі було проведено моніторингове дослідження якості освітнього середовища на придатність для виховання з використанням електронного

анкетування та елементами online-анкетування опитування. Дослідження було проведено 07 квітня 2025 року в селі Бишів Шептицького району Львівської області. Виконавцями дослідження були учні 4-го, 8-го, 10-го класів, батьки (опікуни) цих учнів, педагогічні працівники.

Мета дослідження - оцінювання якості освітнього середовища ЗЗСО на придатність для виховання .

Завдання дослідження якості освітнього середовища у загальноосвітніх навчальних закладах Львівщини:

- оцінити освітнє середовище ЗЗСО на відповідність характеристикам, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини до 2027 року, а саме: безпечне, сповнене довіри, демократичне, патріотичне, культуротворче (розвивальне, спроможне мотивувати пізнавальну діяльність), відкрите (інклюзивне);
- окреслити коло проблем закладів, де проводиться дослідження;
- визначити напрями співпраці ЗЗСО з іншими соціальними інститутами у справі виховання;
- стимулювати зростання професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;
- отримати об'єктивну інформацію про можливості освітнього середовища ЗЗСО області забезпечити ефективне виховання учнів;

визначити перспективні і актуальні напрями регіональної освітньої політики у сфері виховання.

Відповідно до регіонального стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини в 2021 – 2027 роках») освітнє середовище має бути:

- **Безпечним:** гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (*чисто, тепло, смачно, гарно*), психологічний комфорт (*радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання в особисте життя тощо*), педагогічний захист і підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.

- **Сповненим довіри:** панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність (*відсутні прояви дискримінації, знущань, зневажливого ставлення до іновірців, іноземців (з позиції більшості), незможних, осіб з інвалідністю тощо*), справедливість (*зокрема в оцінюванні*), толерантність (*чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажать через помилку*), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.
- **Демократичним:** гарантоване право участі (*педагогів, учнів, батьків*) в житті освітньої спільноти: не обмежується свобода висловлювання (*чи дають слово, чи не зацятькують, чи не карають за критичні вислови*); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (*збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення*); дієво працюють органи громадського врядування (*педрада, учнівське самоврядування, батьківський комітет*), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправними учасниками освітнього процесу, педагоги рахуються з думкою учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (*виступають, пропонують*) у педрадах (*з правом дорадчого голосу*), нарадах при директорі (*якщо порядок денний зачіпає їх інтереси*), щорічних зборах колективу школи тощо.
- **Патріотичним (орієнтованим на формування ідентичності політичного українця):** спілкування у закладі виключно українською мовою (*окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування*), поважне ставлення до державних символів України (*поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба*), вшанування героїв (*історичних, талановитих, успішних, моральних*

авторитетів) України, рідного краю, школи (місця пам'яті, заходи), турботливе ставлення до культури і природи (акти вандалізму (відсутність/заходи протидії), знущання над тваринами (відсутність/заходи протидії), культуро- і природоохоронна діяльність), забезпечуються можливості пізнати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо), виявити повагу до Бога і до Людини (можливості відзначити релігійні та державні свята, розважитись), набути досвіду громадянської поведінки (волонтерство).

- **Культуротворчим (розвивальним, мотивуючим до пізнавальної діяльності):** використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організовують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працюють бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо).
- **Відкритим (інклюзивним):** є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з

інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків)); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є школи/громади – партнери (у яких формах партнерство, як комунікують учні; чи комунікують батьки).

Респондентами анкетування були педагоги, учні 4-го, 8-го і 10-го класів та батьки (опікуни) цих дітей.

За результатами дослідження можна отримати відповідь на орієнтовні ключові питання оцінювання якості освітнього середовища як виховного простору:

- відповідність освітнього процесу ЗЗСО в ділянці виховання формулі НУШ (виховання на цінностях), потребам та очікуванням учнів і батьків;
- корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проєктів) для учнів;
- якість стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками, його відповідність формулі НУШ (партнерство);
- участь учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проєктів).

Аналіз звіту дослідження буде корисним для педагогічного колективу закладу освіти, батьків та вихованців. Врахування результатів дослідження якості освітнього середовища допоможе в організації превентивної роботи в школі, плануванні виховних справ згідно з очікуванням спільноти, організації взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Розділ І.

Стислий опис методики дослідження

Дослідження якості освітнього середовища на придатність для виховання у 2025 році проводився в рамках заходів проєкту «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників» (Програма розвитку освіти Львівської області на 2021 - 2025 роки. Розділ «Загальна середня освіта». П.7). відповідно до наказу департаменту освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації «Про оцінювання якості освітнього середовища закладів загальної середньої освіти Львівської області» від 07.02.2025 р. №02-01/01/42.

Завдання дослідження якості освітнього середовища як виховного простору:

- оцінити відповідність освітнього середовища ЗЗСО характеристикам виховного простору, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини у 2021 - 2027 роках, а саме: безпечний, сповнений довіри, демократичний, патріотичний, культуротворчий (розвивальний, такий, що мотивує пізнавальну діяльність), відкритий (інклюзивний);

- окреслення кола потреб закладу та визначення напрямів співпраці з іншими соціальними інститутами у справі виховання;

- стимулювання росту професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;

- отримання об'єктивної інформації про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи;

- визначення перспективних і актуальних напрямів регіональної освітньої політики у сфері виховання.

Оцінювання якості освітнього середовища ЗЗСО на придатність для виховання було проведено шляхом анкетування учнів 4-го, 8-го, 10-го класів.

Для проведення дослідження застосовувались такі методи:

- анкетування учнів 4-го,

- анкетування учнів 8-го,
- анкетування учнів 10-го класів,
- анкетування батьків цих учнів,
- анкетування педагогічних працівників школи.

У процесі дослідження було використано такий інструментарій:

- анкети для учнів 4 класу,
- анкети для учнів 8 класу,
- анкети для учнів 10 класу,
- анкети для батьків учнів,
- анкети для педагогічних працівників.

Ключові запитання, на які відповідає звіт про виконане дослідження:

1. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

2. Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (виховний простір сповнений довіри)?

3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?

4. У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, членства у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (патріотичний та культуротворчий виховний простір)?

5. Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

Для конкретизації ключових запитань використовувались наступні критерії оцінювання освітнього середовища як виховного простору:

- Відповідність організації освітнього середовища ЗЗСО вимогам безпеки (безпечний простір).

- Актуальність визначених педагогами завдань освітньої програми та ефективність реалізації цих завдань (патріотичний, культуротворчий простір).
- Корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проектів) для учнів (патріотичний, культуротворчий простір).
- Відповідність управління ЗЗСО та стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками демократичним принципам (сповнений довіри, демократичний простір).
- Можливості участі учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проектів) (сповнений довіри, відкритий простір).

Заступниця директорки школи з навчально-виховної роботи, на виконання наказу Відділу організації діяльності закладів освіти Радехівської міської ради Львівської області від 25.02.2025 №94 пройшли курси підвищення кваліфікації, організовані КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», за програмою «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників». Відповідно до наказу керівника закладу від 26.02.2025 р. №16-о «Про оцінювання якості освітнього середовища в ЗЗСО І-ІІІ ст. с. Бишів» анкетування в нашому навчальному закладі відбулося 07 квітня 2025 року. Дослідженню передувала попередня підготовка учнів, вчителів, батьків. Для педагогів була проведена адміністрацією закладу нарада, а класні керівники 4-го, 8-го, 10-го класів провели відповідну роботу з батьками учнів.

Анкетування учнів 4, 8 і 10 класів та педагогів відбувалося в закладі освіти у комп'ютерних класах та у класах з доступом до Інтернету, відповідно до графіка.

Графік проведення анкетування

№ з/п	Учасники	Час	Місце	Відповідальний
	анкетування	анкетування	анкетування	

1	Учні 4-го класу	10.00	Кабінет інформатики	Вчитель інформатики
2	Учні 8-го класу	11.00	Кабінет інформатики	Вчитель інформатики
3	Учні 10-го класу	10.00	Кабінет інформатики	Вчитель інформатики
4	Педагогічні працівники	з 12.00	Кабінет інформатики	Вчитель інформатики
5	Батьки (опікуни) учнів 4- го, 8-го, 10-го класів	з 12.00		

Діти виконували анкету впродовж 45 хвилин. Насамперед вони обирали категорію учасника (4-ий клас, 8-ий клас, 10-ий клас), вводили відповідний логін і пароль, а тоді відзначали на власний розсуд відповіді на запитання. Анкета складалася з двох частин. Виконавши першу, учень/учениця натискав кнопку «відправити дані». Це дозволило йому/їй отримати доступ до другої частини анкети (натиснувши кнопку «частина 2») та дати відповіді на поміщенні запитання. Завершивши анкетування, учень/учениця обов'язково натиснув/натиснула кнопку «завершити анкетування» (тільки за цієї умови результати анкетування цього респондента були збережені в базі даних). Підтвердженням того, що анкета прийнята, був напис на екрані монітора: «Дякуємо за щирі правдиві відповіді!».

Анкетування педагогічних працівників відбулося на призначеній педраді та за участі директора школи. Учасниками опитування були дирекція, учителі - предметники, учителі початкових класів, педагог-організатор. Перед початком анкетування заступниця директорки пояснила учителям призначення та процедуру дослідження. Вона наголосила, що анкетування анонімне і обрані педагогами відповіді не будуть доведені до відома дирекції. Також звернула увагу педагогів на те, що доступ до результатів дослідження є тільки у директора школи та керівників органів управління освітою територіальної громади і району, а результати дослідження будуть оприлюднені у формі звіту про самооцінювання якості

освітнього середовища придатність до ефективного виховання. Інші заклади загальної середньої освіти, які беруть участь у цьому дослідженні, не матимуть доступу до результатів анкетування нашого закладу. Оцінку стану освітнього середовища нашого закладу як виховного простору педколектив має провести сам. Анкетування батьків (опікунів) учнів 4-го, 8-го та 10-го класів відбулося у той самий день, що й анкетування учнів та педагогів. Батьки самі обирали час для виконання анкети. Про проведення опитування та його організацію класні керівники учнів 4-го, 8-го, та 10-го класів повідомили батьків напередодні. Учителі, які інформували батьків (опікунів), повідомили, що анкетування анонімне і обрані респондентами відповіді не будуть доведені до відома вчителів і дирекції. Класні керівники надіслали батькам відповідну інструкцію і роз'яснили респондентам, як слід виконувати анкету. Покликання, логін і пароль для входу в програму батьки (опікуни) учнів отримали в день проведення анкетування у закладі, вранці. Доступ до анкет для них був відкритий до 24.00 години.

Дослідженням було охоплено 18 учителів (усі жінки), 5 учнів 4-го класу (3 хлопці та 2 дівчини), 11 учнів 8-го класу (7 хлопців та 4 дівчини) та 9 учнів 10-го класу (4 хлопці та 5 дівчат), 15 батьків (опікунів) учнів (1 чоловік та 14 жінок).

Серед респондентів переважають учні, які добре навчаються - 5 учнів 100% (4-го класу), 8 учнів 71,43% (8-го класу), 3 учні 42,86% (10-го класу).

Щодо педагогів, то із 18 респондентів, які взяли участь у дослідженні є 6 (33,33%) є учителями природничо-математичного циклу, 4 (22,22%) учителями гуманітарних дисциплін (мови, літератури, історії, мистецтв), 4 (22,22%) педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу (вчитель фізичної культури, педагог-організатор, заступник директора). Більшість учасників – це учителі зі стажем понад 20 років – 13 (72,22%). 2 (11,11%) – працівники із педагогічним стажем від 11 до 20 років, 3 (16,67%) – працівники із педагогічним стажем до 10 років. Щодо категорії, то 12 (66,67%) – це вчителі вищої категорії, 4 (22,22%) вчителі 2 або 1 категорії і 2 (11,11%) – спеціалісти.

Слід відзначити, що в анкетуванні взяла участь значна частина батьків учнів – 15 осіб. Це переважно жінки – 14 (93,33%). Чоловіків – 1 (6,67%). Ця цифра опосередковано свідчить про дисбаланс у залученні батьків, зокрема – татів, у процес комунікації зі школою та їхньої участі у повсякденному житті школярів. Опитаних із батьківської спільноти – віком від 36 до 45 років – 6 (40%), особи віком 46 і більше років – 5(33,33), до 35 років – 4 (26,67%), з вищою освітою (бакалавр, магістр, спеціаліст/ не педагогічна) – 2, з середньою або середньою спеціальною (не педагогічною) – 13. Анкетування батьків учнів здійснювалось у їхній вільний час впродовж доби, на яку призначене анкетування (07 квітня 2025 року). Для цього класні керівники надіслали їм покликання, інструкцію з проходження е-анкетування та логін і пароль. Анкетування учнів 4-го, 8-го та 10-го класів відбувалось під керівництвом інструктора у визначений час, в присутності заступниці директорки з навчально-виховної роботи. Інструкторка роз'яснила учням, для чого проводиться дослідження та як слід виконувати анкету, наголосила, що анкетування анонімне і обрані учнями відповіді не будуть доведені до відома вчителів та батьків.

Участь у дослідженні педагогічних працівників, батьків та учнів дозволяє проаналізувати систему виховного простору школи з різних позицій, всебічно підійти до виявлення проблем виховання та очікувань респондентів.

Проаналізувавши відповіді на ключові питання, можна визначити наскільки виховний простір ЗЗСО відповідає регіональному стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини у 2021 –2027 роках»):

- Безпечний: гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (чисто, тепло, смачно, гарно), психологічний комфорт (радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання в особисте життя тощо), педагогічний захист і підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.

- Сповнений довіри: панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність (відсутні прояви дискримінації, знущань, зневажливого ставлення до

іновірців, іноземців (з позиції більшості), незаможних, осіб з інвалідністю тощо), справедливість (зокрема в оцінюванні), толерантність (чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажать через помилку), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.

- Демократичний: гарантоване право участі (педагогів, учнів, батьків) в житті освітньої спільноти, не обмежується свобода висловлювання (чи дають слово, чи не зацькують, чи не карають за критичні вислови); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення); дієво працюють органи громадського врядування (педрада, учнівське самоврядування, батьківський комітет), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправні учасники освітнього процесу, педагоги зважають на думку учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (виступають, пропонують) у педрадах (з правом дорадчого голосу), нарадах при директорі (якщо порядок денний зачіпає їх інтереси), щорічних зборах колективу школи тощо.

- Патріотичний (орієнтованим на формування ідентичності політичного українця): спілкування у закладі виключно українською мовою (окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування), поважне ставлення до державних символів України (поведінка під час виконання гімну процедури з прапором, використання герба), вшанування героїв України, рідного краю (історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів), школи (місця пам'яті, заходи), турботливе ставлення до культури і природи (акти вандалізму відсутність/заходи протидії), знущання над тваринами (відсутність/заходи протидії), культуроохоронна і природоохоронна діяльність), забезпечення можливості пізнавати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо), виявлення поваги до Бога і до Людини

(можливості відзначити релігійні та державні свята, розважитись), набуття досвіду громадянської поведінки (волонтерство).

●Культуротворчий (розвивальним, мотиваційний до навчання): використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організовують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працює бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чивідвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо).

●Відкритий (інклюзивним): є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків)); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є школи/громади –партнери (у яких формах партнерство, як комунікують учні; чи комунікують батьки).

Дане дослідження дозволяє дати відповіді на такі ключові питання:

1. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

2. Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (виховний простір сповнений довіри)?

3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?

4. У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерство, членство у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?

5. Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

Для проведення оцінки стану освітнього середовища закладу директорка створила робочу групу.

Розділ II.

Аналіз результатів дослідження

I. Безпечний

Ключове запитання: У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

Теза: У загальноосвітньому навчальному закладі станом на сьогодні створені майже повністю умови, що роблять безпечним виховний простір та комфортне середовище для життєдіяльності здобувачів освіти.

Безпечним простір визнали: десятикласники – 14,29 %, восьмикласники – 21,43 %, четвертокласники – 25 %, батьки – 46,67 %.

Освітній простір закладу можна назвати безпечним, оскільки 100% учасників освітнього процесу обізнані з правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій (пожежі чи повітряної тривоги), 100 % педагогів проходили навчання з питань медичної допомоги. Крім того, 100 % педагогів ніколи не стикалися з порушеннями права на свободу совісті, дискримінацією за расовою, етнічною чи релігійною ознакою, хоча інколи з прецедентами булінгу зі сторони батьків стикались майже 22% педагогів.

Щодо першого конкретного запитання анкети «Чи подобається тобі відвідувати школу?».

Більшість десятикласників пояснюють свою зацікавленість у спілкуванні з шкільними друзями – 85,71%. Трохи менша частина з цікавістю бере участь у всьому, що відбувається в школі 71,43% і 28,57% респондентів відповіли, що їм цікаво вчитися . Майже так само прозвучали відповіді восьмикласників: 64,59 % подобається проводити час із друзями; 50 % - цікаво все, що відбувається у школі і 50 % - їм цікаво вчитися. Учні 4-го класу висловили радість від відвідування школи 37,5 % - подобається вчитися, 50 % - бажають проводити час з друзями.

На питання «Чи смакує тобі гаряча їжа, спожита у шкільній їдальні?» 28,57 % десятикласників відповіли, що завжди смачно готують, 57,14% - висловили думку, що деякі гарячі страви смачні, а деякі ні; 1 учень не харчується у школі, причини не вказав. А восьмикласники відповіли: 35,71 % - завжди смакує, 28,57 % - інколи, 28,57 % - не харчується. 50 % четвертокласників відповіли, що їжа завжди смачна. Респонденти-батьки висловили свою думку про те, що їхнім дітям завжди смакує у їдальні – 33,33%; частіше смакує, аніж ні – 26,67 %; лише 13,33 % - відповіли, що не смакує.

Щодо теплового режиму у школі, в 10-му класі схильні до такої оцінки: завжди тепло – 14,29 %; у деяких кабінетах було холодно – 85,71 %. 42,86 % опитаних восьмикласників відповіли, що завжди тепло; 57,14% - у деяких кабінетах холодно. 37,50 % четвертокласників відповіли, що завжди тепло, 37,50 % учнів відповіли, що достатньо тепло, трохи мерзнемо хіба що в сильні морози, та лише один учень відповів, що досить прохолодно, часто мерзнемо, особливо в сильні морози. Батьки (опікуни), які взяли участь в анкетуванні висловилися щодо теплового режиму так: 46,67 % - тепло; 53,33 % - не завжди тепло.

Ці ж респонденти при оцінюванні освітлення шкільних приміщень визначилися з думкою: 100 % - світла достатньо для читання і письма.

На питання щодо використання учнями шкільних комп'ютерів та ноутбуків батьки відповіли: 73,33 % - є можливість завжди скористатися технічними засобами; 13,33 % - не завжди і 13,33 % - не мають такої можливості.

На рахунок чистоти у класних приміщеннях 93,33% батьків визнали, що в класах прибрано: 6,67 % - прибрано не завжди. Учні 4-го класу, а саме 50 % вважають, що завжди чисто. У шкільних туалетах неприємний запах здебільшого відсутній. На запитання «Чи відчуває Ваша дитина неприємний запах у шкільному туалеті?» - 19 40 % батьків відповіли – «ні»; «не завжди» – 33,33% і «так» - 26,67% респондентів.

На ряд запитань щодо поведінки в умовах надзвичайних ситуацій учителі відповіли таким чином: «Чи обізнані учні з правилами поведінки під час пожежі, повітряної тривоги та ін.?» - «так» – 18 (100%) «Чи проходили Ви навчання з питань надання першої домедичної допомоги» - «так» – 18 (100 %). «Чи забезпечують наявні фільтри, антивірусні програми та інші заходи безпечний доступ до мережі Інтернет?» - 77,78% респондентів відповіли «так», а 22,22 % – «не знаю». «Чи розглядається питання безпечного користування Інтернет на уроках або в позаурочний час?» - «так» - 18 (100 %) опитаних. «Чи вивчається думка дітей про умови навчання та якість викладання?» - «так» – 100 %. «Чи знають діти обов'язки та права учнів?» 100 % відповіли «так». «Чи були залучені до розроблення програми розвитку закладу освіти представники або лідери учнівської та батьківської спільноти?». «Так» – 80% і 20% – «не знаю».

Щодо проблеми шкідливих звичок у межах шкільної території респонденти десятикласники на питання «Як часто траплялися цього року або під час Ваших минулорічних подорожей, учнівських вечорів або інших шкільних заходів такі випадки?»: куріння цигарок – 28,57 % – ніколи не курили і не бачили випадків тютюнопаління на території школи; 42,86 % – інколи бачили; 28,57% – досить часто. Восьмикласники дали відповіді: 71,43 % – що ніколи самі не курили і не бачили випадків тютюнопаління на території школи, 21,43 % – бачили інколи, 7,14 % – бачили часто. Респонденти-батьки щодо цієї проблеми висловили таку думку: куріння поблизу школи трапляється рідко – 13,33 %, 6,67 % – досить часто, 80 % – тютюнопаління поблизу школи немає. Учителі долучилися до розгляду цього питання і дали відповідь: 44,44 % – куріння поблизу школи немає, 55,56 % – що тютюнопаління біля школи трапляється рідко. Щодо вживання алкогольних напоїв відповіді десятикласників були такими: 71,43 % – ніколи не бачили вживання алкогольних напоїв поблизу школи, 28,57 % – інколи . Восьмикласники на такі ж запитання відповіли: 85,71 % – ніколи не бачили, що розпивають алкогольні напої, 7,14 % – інколи і 7,14 % – досить часто. Ніколи не бачили вживання алкоголю на

території школи батьки (опікуни), де навчаються їх діти – 86,67 %, 13,33 % – рідко, 100 % учителів ніколи не бачили розпивання алкогольних напоїв.

Досліджуючи питання конфліктних ситуацій між однолітками, учнями і учителями, дійшли висновку, що розбірки між учнями бувають інколи, так вважають 42,86 % десятикласників, 42,86 % – не бачили ніколи, і 14,29 % бачили це часто. А восьмикласники вважають, що бійок між учнями ніколи немає – 42,86 % учнів, 50% – інколи. Батьки-респонденти визначилися – цькування учнів немає – 60 % осіб, 33,33%– трапляється рідко і 6,67 % – досить часто. Відповідаючи на такі ж питання учителі вважають, що знущань над учнями у школі немає – 66,67 %, іноді трапляється – 33,33 %.

Дослідження у навчальному закладі з питань безпеки освітнього простору, а саме: повітряно-тепловий режим, шкільне харчування, чистота класних приміщень, наявність шкідливих звичок у межах шкільної території, булінг показало, що у школі станом на сьогодні створено достатньо комфортні умови для навчання та виховання. Учні з радістю відвідують школу, хоча мотивація різна. Одні ідуть за знаннями, це, в основному, успішні. Вони усвідомлюють свою роль здобувачів освіти. Переважна більшість ідуть до навчального закладу за враженнями, цікавим спілкуванням у колі однокласників, з цікавості до позаурочних занять за власними уподобаннями (технологія, спорт, мистецтво). І це не погано. Все ж знання у міру можливого вони одержують, а ще здобувають досвід комунікабельності, розвивають свої здібності та формують характер. Щодо умов повітряно-теплого режиму, чистоти, класних приміщень та шкільного харчування анкетування показало, що у закладі достатньо комфортні умови: у класах тепло, хоча в окремих кабінетах холодно. Аналізуючи ці показники розумієм, що температурний режим потребує покращення. Причин декілька: найперше - стара опалювальна система закладу, а також - різне розташування кабінетів на північній та південній стороні школи. Усі вікна у класах та по коридорах замінені на пластикові. Туалети в належному порядку, освітлення достатнє для читання та писання. Учні майже завжди можуть

скористатися технічними засобами навчання школи. Такої думки дотримуються як учні, так і батьки. Хоча є поодинокі випадки вияву незадоволення тепловим, світловим режимом, харчуванням. Є декілька учнів, які не харчуються у шкільній їдальні. Але причини різні, наприклад, не підходить раціон. Є і випадки наявності шкідливих звичок у межах шкільної території. Тому, ця проблема є дуже гострою серед старшокласників. У закладі розгорнуто активну роботу з профілактики шкідливих звичок та правопорушень, а особливо з проблемою булінгу. Інколи наші учні стають свідками розбірок або бійок. Зараз такий, на нашу думку, не надто приємний показник, ми пов'язуємо із нестабільною ситуацією в країні, яка впливає на психологічну стабільність та поведінку усіх учасників освітнього процесу. Якщо говорити про учнів, над якими збиткуються, то цей показник є дуже низьким, що є свідченням становлення особистості старшокласників зі свідомим розумінням загальноприйнятих правил суспільства. Проводяться місячники правового виховання, тижні правових знань, тижні здорового способу життя. У школі діє профілактична рада, організовуються зустрічі з представниками у справах з неповнолітніми. Тому значних правопорушень, насильства та проявів булінгу у шкільному середовищі не спостерігається. Цим проблемам педагоги створили у закладі привабливу альтернативу активного дозвілля молоді: це цікаві подорожі та екскурсії, патріотична гра «Джура», інтелектуальна гра «Що? Де? Коли?», волонтерство.

Педагоги зазначають, що в закладі освіти немає зривів уроків та конфліктних ситуацій, пов'язаних з крадіжками. Дуже важливою для нас є думка батьків. Приємно спостерігати, що за результатами опитування батьків 86,67 % респондентів ніколи не чули і не бачили фактів розпивання алкоголю на території закладу. Більшість батьків не бачили випадків цькування та невинуватених пропусків уроків. Впевнені, це є результатом тісної взаємодії класних керівників з батьками.

Майже всі педагоги дотримуються норм навчального навантаження на учнів та вважають. При цьому 33,33% батьків зазначає, що на виконання домашніх завдань їх діти витрачають 2 години.

Наші учні не відчують зневажливого ставлення педагогічних працівників до себе, цькування чи образ з боку дирекції чи педагогів. Якщо проаналізувати, якою мірою у школі захищено права і свободи учнів, зокрема ті, що визначені в Конституції, то ми побачимо, що більшість дітей не має потреби їх відстоювати, бо такі права не порушуються. Важливо пам'ятати, що середовище формує. Воно впливає на поведінку дитини та її розвиток в усіх сферах — фізичній, когнітивній, соціально-емоційній тощо. Безпечне середовище сприяє успіху всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей. Відповідно до показників моніторингу, можна зробити висновок, що у закладі загалом сформований безпечний виховний простір як освітній.

II. Сповнений довіри

Ключове питання: Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному(виховний простір сповнений довіри)?

Теза: станом на час дослідження виховний простір, в якому панують повага до прав дітей, їх людської гідності, справедливості та висока педагогічна культура, майже повністю захищена.

Сповненим довіри наше середовище визнали: 22,22% - педагогічні працівники, 20% - батьки, 14,29 – десятикласники, 7,14 – восьмикласники, 37,50 – четвертокласники.

Щоб зрозуміти рівень довіри в освітньому середовищі, потрібно проаналізувати міжособистісні взаємини між усіма учасниками освітнього процесу. Відповідно до даних, які ми отримали, провівши це дослідження, робимо висновок, що в нашому закладі панують товариські та довірливі взаємини, хоча рівень довіри сформований недостатньо.

Важливим показником довіри в колективі є взаємодія учня та вчителя. Майже всі педагоги 17 (94,44%) завжди відповідають на звернення здобувачів освіти та дають поради, якщо це потрібно.

Проаналізувавши співпрацю педагогів з адміністрацією школи, бачимо, що дирекція у більшості випадків підтримує ініціативи педагогів, а якщо і траплялися якісь непередбачувані конфлікти, то шукають шляхи їх вирішення, незважаючи на те, що третина педагогів ніколи не стикалася з поняттям «конфлікт» в навчальному закладі.

Крім того, більшість вчителів обговорюють з учнями поїздки та позаурочні заходи, так відповіли 94,44 % опитаних. Також ми бачимо, що ця довіра є взаємною, бо більшість наших учнів могла проводити позаурочні заходи(свята, тематичні вечори, змагання) під власну відповідальність.

Проаналізувавши відповіді здобувачів освіти, ми бачимо, що більшість дітей можуть звернутися до педагогів з проханням про допомогу. Найбільше учні

довіряють класним керівникам – 57,14% учнів 8-го класу та 71,43% учнів 10-го класу. На питання «Кому з педагогів Ви довіряєте на скільки, що можете попросити поради, звернутися за підтримкою?» десятикласники відповіли: 71,43 % – класному керівникові, 42,86 % – керівникам школи, 14,29 % – не довіряє нікому. Восьмикласники підтримали вибір старшокласників і зазначили: 57,14 % – довіряють класному керівникові, 21,43 % – керівникам школи, 21,43 % – багатьом вчителям, по 14,29 % – тільки одному вчителю та декільком учителям. Усі 100% четвертокласників довіряють майже усім учителям та звертаються до них за допомогою. Такий високий показник свідчить про довірливі стосунки між здобувачами освіти та педагогами.

Перед здобувачами освіти стояло питання: «Як склалися твої стосунки з іншими учнями та педагогами?». У відповідь на це 87,50% здобувачів освіти стверджують, що є в добрих стосунках з іншими учнями. Думаємо, що такі хороші показники є результатом позитивного психологічного клімату класу. Крім того, більшість здобувачів освіти разом з класним керівником обговорювали проведення позаурочної діяльності. Це вказує на згуртованість класного колективу. Про дружні стосунки та взаємоповагу між здобувачами освіти свідчить те, що 75 % опитаних 4-го класу, 35,71% учнів 8-го класу, 42,86 % учнів 10-го класу не насміхаються один над одним у разі невдачі. 42,86% учнів 8-го класу та 28,57% учнів 10-го класу намагаються підказати правильну відповідь. Така взаємопідтримка та взаємодопомога є дуже важливою у шкільному колективі. Вона сприяє гармонійному розвитку особистості та розвиває ключові компетентності.

Перед здобувачами освіти стояло питання : « Як ти думаєш, твої батьки довіряють вчителям?». Проаналізувавши відповіді, ми бачимо, що 50 % респондентів серед здобувачів освіти бачить таку довіру до всіх вчителів, 37,50% - до більшості. Лише 7,14% учнів-восьмикласників відповіли, що це залежить від ситуації.

«Чи склалися між учителями і батьками (опікунами) учнів довірливі відкриті взаємини?» 60 % респондентів – батьків відповіли, що так – педагоги та дирекція разом з батьками вирішують проблеми, довіряють одне одному, 33,33 % – радше так (проте буває таке, що педагоги чи дирекція воліють вирішувати всі питання самі і 6,67 % – ні. У стінах школи створено довірливі відносини між дирекцією та вчителями, Про це свідчать відповіді педагогічних працівників – 83,33% впевнені, що керівники закладу відкриті для спілкування, чують учасників освітнього процесу і 16,67% – радше так.

Промоніторивши питання щодо згуртованості шкільної родини заради спільної мети: 7 (46,67%) батьків– учасників анкетування вважають, що так, згуртовані, 4 (26,67%) - швидше так, ніж ні, 3 (20%) - радше ні, ніж так, 1 (6,67%) – не зміг дати відповідь на це запитання.

На питання анкети «Якщо вам складно було зрозуміти якусь тему на уроці, чи учителі допомагали вам у ній розібратися?» десятикласники вважають так: 42,86 % - так, учителі завжди заохочують запитувати і пояснюють незрозумілі теми, 57,14 % – інколи, це залежить від учителі і теми. У восьмикласників трохи інші відповіді на це ж запитання 71,43 % вважають , що учителі завжди заохочують їх звертатися за додатковою допомогою у поясненні незрозумілих тем, 28,57 % – інколи звертаються, бо це залежить від учителя і теми. На подібне за змістом питання учителі – респонденти відповіли: 17 (94,44 %) завжди відповідають на запитання та дають пораду учням, 1 (5,56%) – якщо можуть, мають час, то допомагають.

Четвертокласники на питання «Як реагували вчителі на їх помилки?», відповіли, що здебільшого спокійно, самі допомагали виправити помилку або пропонували це зробити це комусь з класу – 87,5 %, 12,5 % вважають, як коли/іноді спокійно, іноді сердились, 62,5 % вважають, що у четвертому класі їх справедливо оцінювали.

На питання, запропоноване восьмикласникам «Чи вчителі переходили в розмові з тобою чи іншими учнями на крик, погрожували чи ображали?» 64,29 %-

відповіли, що буває, вчителі сердяться на нас , але не погрожують і не ображають, 21,43 % - відповіли, що більшість вчителів часто кричить на нас, якщо ми відволікаємося чи заважаємо проводити урок , але не ображає.

Аналізуючи відповіді здобувачів освіти відповідали на питання : «Чи організовували у вашому класі побори (грошима , цінними подарунками) на потреби вчителів або школи (наприклад, на дні народження, на ремонт та облаштування класу/кабінету)?» , бачимо, що 50% восьмикласників відповіли, що батьки, за потреби, збирають кошти на ремонт класу, його облаштування, а 57,14% десятикласників відповіли, що спільно вирішує , на що і скільки зібраних грошей здавати, це – не побори і 28,57% цих же десятикласників відповіли, що поборів немає.

Важливим показником довіри чи недовіри є думка батьків. Аналізуючи питання: «Ваша дитина охоче ходить до школи?», ми бачимо такі показники: 60 % відповіли «так» , хоча є частина батьків, які вважають, що бажання йти до школи інколи зникає. Ми пов'язуємо це зі змінами настрою дітей, частими тривогами та нестабільним емоційним станом здобувачів освіти. Крім того, більшість батьків вважає заклад освіти згуртованою спільнотою. На думку батьківської спільноти педагоги та дирекція разом вирішують проблеми та довіряють один одному. Це вказує на те, що батьки добре ознайомлені з діяльністю закладу та взаємодією педагогів та адміністрації, яка базується на засадах довіри та підтримки. Понад 52% опитаних батьків зазначили, що дирекція погоджувала з батьківським комітетом усе, що потрібно. Не дивлячись на такий високий показник, 27 % батьків не знають, що саме потрібно погоджувати. Думаємо, це пов'язано з тим , що більшість питань обговорюється саме з представниками батьківського комітету, а не з усіма.

На запитання батькам «Чи знають вони випадки максимум річної давності, коли б педагогічні працівники виявляли неповагу до учнів, принижували їхню гідність?», 60 % відповіли, що таких випадків не знають, 40% - іноді таке траплялося.

Згідно відповідей батьків 46,67 % у школі прозора система оцінювання. Вчителі завжди пояснюють чому поставили ту чи іншу оцінку. 20 % батьків вважають, що система оцінювання прозора не завжди.

Промоніторивши проблему взаємовідносин між педагогами та батьками , можна зробити такий висновок: 60 % стверджують, що педагоги та дирекція разом з батьками вирішують проблеми та довіряють одне одному, 33,33 % вважає, що педагоги чи дирекція вирішують всі питання самі і лише 6,67 % стверджує, що стосунки не є довірливими.

На запитання «Якими є повсякденні взаємини між учасниками освітнього процесу у закладі, де навчається ваша дитина?» батьки відповіли так: 66,67 % вважає, що взаємини між однокласниками є товариські та довірливі, 13,33 % вважають, що взаємини між однокласниками є партнерські та між ними існує співпраця, 6,67 % відповіли, що взаємини між однокласниками не рівні, трапляються конфлікти, 53,33% респондентів батьків переконані, що між учнями та педагогами існують товариські та довірливі взаємовідносини, 40 % відповіли, що взаємини між учнями та педагогами партнерські і між ними існує співпраця, 6,67 % відповіли, що взаємини нерівні, трапляються конфлікти, 40% батьків стверджують що між педагогами і батьками взаємини є довірливі і товариські, 60 % – партнерські, між ними існує співпраця, 40 % батьків відповіли, що взаємини між дирекцією і батьками товариські та довірливі, 53,33 % – партнерські і існує співпраця. Батьки респонденти визначилися з власним поглядом на питання щодо питання «Чи може ваша дитина розраховувати на розуміння, підтримку педагогів, якщо звернеться із особистими запитаннями або проханням про допомогу?», 53,33 % вважає, що дитина може отримувати допомогу від будь-кого, 20 % - від більшості учителів, 26,67 % – від декого.

Вчителі, відповідаючи на запитання « Чи бувало, що впродовж року вони виявляли неповагу до учнів та принижували їх гідність?» - 14 (77,78 %) – сказали , що ні ніколи не траплялося, 4 (22,22 %) – іноді таке траплялося.

Результати анкетування показали, що більшість учнів 5 (27,78%) часто звертаються і з особистими запитаннями та проханням про допомогу, 13 (72,22%) - інколи звертаються.

Дослідження виявило, що у закладі є довірливі, міжособистісні взаємини між педагогами. Відповіді були такі: 8 (44,44%) – характер міжособистісних відносин між працівниками школи – товариські, довірливі ; 10 (55,56%) – відносини партнерські, найчастіше співпрацюють ; 7 (38,39%) – товариська і довірлива педагогіка партнерства між дирекцією та педагогами, характер міжособистісних взаємовідносин між учнями товариські та довірливі – 12 (66,67%), характер міжособистісних відносин між учнями і вчителями є товариськими та довірливими. Про це свідчить 7 (38,89%) відповідей учителів.

Партнерські відносини «педагоги – батьки і батьки – педагоги» вважають довірливими 6 (33,33%) респондентів. Характер взаємовідносин між дирекцією та батьками (опікунами) товариськими та довірливими вважають 7 (38,39%) опитаних.

Дирекція школи усяко підтримує ініціативи педагогів, що стосується освітнього процесу. Так вважають 16 (88,89%) педагогів, проте, 2 (11,11%) учителів вважають, що дирекція підтримає, якщо цю пропозицію схвалюють інші педагоги.

На питання щодо допомоги адміністрації школи у вирішенні конфліктів між учнем (класом) та педагогами - 8 (44,44%) дали відповідь, що відслідковує навчальний процес і допомагає.

На основі дослідження можна зробити висновки, що в навчальному закладі створено виховний простір, у якому майже достатньо захищена людська гідність, рівність, справедливість, повага до прав дітей та інших учасників освітнього середовища. Педагоги, батьки, учні злагоджено співпрацюють та довіряють один одному. Згідно з опитуванням, директор закладу, заступники, педагоги, класні керівники виявляють приязнь і повагу до дітей. Вони ввічливі, стримані, допомагають виконувати завдання, дають поради, враховуючи право учня на помилку. Здобувачі знань у такій атмосфері почуваються комфортно, сповнені

довіри, впевнені в собі, комунікабельні, відкриті до спілкування, готові розкривати свій інтелектуальний та творчий потенціал. Більшість учителів вважають свою поведінку морально-етичною. На жаль, не завжди такою є поведінка учнів. Трапляються поодинокі випадки непорозумінь серед школярів, учнів та вчителів. Для усунення та профілактики таких конфліктів школа звертається по допомогу до превентивної ювенальної служби.

Отже, зазначені відповіді вказують на здорові, довірливі та товариські взаємовідносини між усіма учасниками освітнього процесу.

III. Демократичний

Ключове питання: Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?

Теза: у загальноосвітньому навчальному закладі станом на сьогодні склалися умови майже повноцінних гарантій захисту демократичних відносин. Учні, учителі та батьки є рівноправними учасниками освітнього процесу. Їх взаємовідносини відповідають вимогам чинного законодавства до управління ЗЗСО.

Демократичним простір визнали: десятикласники – 14,29%, восьмикласники – 14,29%, вчителі – 66,67%.

Повноправними носіями прав і обов'язків учнів, учителів та батьків в освітньому середовищі вважають себе майже усі учасники освітнього процесу. Свобода особистого висловлювання зазвичай не обмежується. У навчальному закладі гарантується право участі (педагогів, учнів, батьків) в житті освітньої спільноти, не обмежується свобода висловлювання та усяко підтримується діяльність учнівського самоврядування.

На питання “У виборах до яких органів учнівського самоврядування Ви брали участь?”. - 57,14% респондентів десятикласників брали участь у виборах старости класу, а восьмикласників було 42,86%; на посаду президента учнівської спільноти свою кандидатуру пропонували 42,86% десятикласників і 21,43% восьмикласників.

Щодо проблеми вирішального впливу на вибір учня віддати свій голос за кандидата до органу учнівського самоврядування десятикласники відповіли, що важливою є думка товаришів/товаришок 71,43% і їх підтримали 21,43% восьмикласників; дослухаються поради вчителя або інших дорослих 14,29% десятикласники і 21,43% восьмикласників; проте 28,57% десятикласників та 50% восьмикласників звертають увагу на програму (план) дій кандидата /кандидатки, його/її зобов'язання.

Відповіді на запитання «Як Ви оцінюєте чергові вибори до органів учнівського самоврядування, які відбулись цього року?» були такими: 57,14% десятикласників вважають, що вибори проходили з повним дотриманням процедури, повністю згодні з ними 78,57% восьмикласників. 1 (14,29%) учень десятого класу вважає, що були незначні порушення, його підтримав 1 (7,14%) учень восьмого класу. Проте 2 (14,29%) восьмикласників відповіли, що виборів до органів учнівського самоврядування не було.

На запитання “Як би Ви особисто оцінили ставлення педагогів школи, насамперед дирекції, до учнівського самоврядування” 85,71% респондентів 10-го класу і 50% -8-го класу відповіли, що керівництво та вчителі завжди зважають на рішення органів учнівського самоврядування; 14,29% учасників анкетування 10-го класу та 28,57% - 8-го класу вважають ,що керівництво та вчителі переважно зважають на рішення органів учнівського самоврядування.

Більшість опитаних респондентів на питання “Чи органи учнівського самоврядування школи звітували про роботу за минулий навчальний рік?” дали позитивну відповідь. Це – 71,43% десятикласників, 50% восьмикласників, але декілька учасників анкетування, а це 21,43% 8-го класу і 14,29% учнів 10-го класу відповіли, що ніхто не звітував. Про користь від минулорічної діяльності органу учнівського самоврядування школи, його чинного складу учасники анкетування дали наступні відповіді: 42,86% учнів 10-го класу і 21,43% 8-го класу вказали, що орган учнівського самоврядування ухвалив розроблені самими учнями важливі рішення/документи; 28,97% десятикласників сказали, що дієво представляв

інтереси учнівства на педагогічній раді, їх підтримали 14,29% восьмикласників; регулярно відстоює права учнів та інформує про способи та інструменти захисту своїх прав і свобод 14,29% – учні десятого класу і такої ж думки 14,29% - восьмикласників. Проте є респонденти, які вважають, що учнівське самоврядування не потрібне: 14,29% - учні 10-го класу і 7,14% – 8-го класу. В учасників е-опитування 4-го класу були дещо інші питання щодо роботи учнівського самоврядування у навчальному закладі. На запитання «Чи знаєш Ти правила, за якими у школі організовано учнівське самоврядування?» 87,50% четвертокласники відповіли позитивно; 12,50% не впевнені, що знають.

Опрацювавши запитання «Для чого діє та як діє учнівське самоврядування школи?», 50% учнів 4-го класу відповіли, що воно створене для того, щоб представляти інтереси учнів; 37,50% - щоб організовувати позаурочні заходи; 62,50% четвертокласників вважають, що вищим органом самоврядування є збори учнів усіх класів; 12,50% є староста класу або президент школи, 25% - вважають, що найважливіші для учнів рішення приймають класні керівники, заступники або директор школи;

На запитання «Кого обирають керівниками учнівського самоврядування?» 50% учнів четвертого класу відповіли, що це учні школи віком від 12 років і 25% – з-поміж учнів, які мають високі оцінки та інші шкільні здобутки.

Батьківська спільнота, опрацьовуючи питання “До яких органів громадського самоврядування закладу Ви особисто чи Ваші рідні обирали представників?” відповіли таким чином: 26,67% батьків – до органу батьківського самоврядування класу (батьківського комітету); 26,67% – до жодного з вищеназваних (ніхто з моєї рідні не ходив на вибори) до батьківського самоврядування закладів освіти; проте є й такі, які вказують, що виборів не було. Це 40% батьків. У розробленні офіційних документів закладу батьки-респонденти та учителі відповіли, що брали активну участь, а саме: освітньої програми закладу допомагали розробляти 6,67% батьків та 66,67% - учителів; виховний план роботи закладу 13,33% батьків і 50% - учителів;

правила поведінки учнів у закладі освіти 20% батьків. Є й такі, що у розробленні жодного з названих документів ні вони, ні їх рідні участі не брали. Учительська спільнота закладу бере активну участь у розробленні: процедури внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу – 4 (22,22%); освітньої програми – 8 (44,44%); виховної програми – 9 (50%); правил внутрішнього розпорядку – 8 (44,44%).

На думку учителів закладу учнівство має можливість спільно висловлювати свою думку про заклад, взаємини з педагогами. Проте свідчать такі дані: так – 88,89%; радше так – 11,11%. Освітня спільнота охоче підтримує учнівство у моментах проведення окремих заходів під власну відповідальність – 72,22%.

На запитання «Чи прозора система оцінювання у школі?» більша частина респондентів – учителів відповіли, що так – 13 (72,22%) та 5 (27,78%) – відповіли радше так.

Більшість опитаних учителів, а це 16 (88,89%) ніколи і ні від кого не відчували тиску, лише 2 (11,11%) – відчували тиск від окремих учнів, батьків або інше.

Відповіді учителів закладу на ряд запитань, що стосується дій, які підпадали б під визначення(булінгу, мобінгу, правопорушень свободи совісті, лицемірство, наклеп, хабарництво) є наступними:

мобінг (психологічний тиск дирекції на працівника) - 13 (72,22%) – ніколи; 5 (27,78%) – інколи;

дискримінація за расовою або етнічною ознаками – 18 (100%) – ніколи;

сексизм (дискримінація за статевою ознакою) – 18 (100%) – ніколи;

порушення права на свободу совісті та віросповідання – 18 (100%) – ніколи; несправедлива оцінка дирекцією окремих педагогів – 13 (72,22%) – ніколи, лише 5 (27,78%) сказали інколи;

булінг (цькування педагогів батьками) / учнями – 14 (77,78%) – ніколи і 4 (22,22%) – інколи;

наклеп (поширення завідомо неправдивої інформації, що ганьбить педагога, дитину, її батьків) – 12 (66,67%) – ніколи, а 6 (33,33%) – інколи;

академічний плагіат: ніколи – 18 (100%);

лицемірство (невідповідність слів, учинків педагогів або батьків учнів їхнім справжнім намірам чи почуттям) - 11 (61,11%) – ніколи і 7 (38,89%) вважають інколи;

майже усі педагоги закладу, а це 17 (94,44%) вважають, що хабарництво (пропозиція родичами учнів, іншими особами хабаря директору, заступникові директора школи, педагогові) не має місця у школі, лише 1 (5,56%) вважає, що таке буває інколи.

Опрацювавши відповіді на запитання щодо захисту прав і свобод учнів, зокрема тих, що визначені у Конституції (статуті) шкільної учнівської спільноти, ми зрозуміли, що більшість учасників е-опитування схильні до думки, що загалом захищені – це 57,14 % - учні 10-го та 42,86% - восьмикласників, проте, є й думка, що інколи доводиться відстоювати свої права – 14,29% вважають десятикласники та 28,57% – восьмикласників, 14,29% восьмикласників та 14,29 десятикласників – не знають, про які права йде мова.

Рівень демократичності у закладі достатньо високий. Насамперед, слід відзначити присутність демократичного механізму управління. Компетентність директорки школи, заступників та учителів в управлінській сфері на належному рівні. Педагоги переважно враховують думку учнів. Здобувачі освіти при анкетуванні у малому відсотку визнали, що учителі іноді сердяться на них, але не ображають. При плануванні виховних заходів класні керівники і педагог-організатор враховують зацікавленість, інтерес учнів, зважаючи на вікову категорію, уподобання тощо. Анкетування показало, що у класах майже сформовані учнівські колективи. Достатньо сформоване учнівське самоврядування та батьківське самоврядування. Учнівській парламент до дня вчителя провів день учнівського самоврядування, своєю дуже ефективною організацією та цікавою

програмою приємно здивував освітян. Учнівське самоврядування розробляє проекти і дбає про чистоту і порядок у школі, організовує дозвілля, співпрацює із громадськістю, здійснюють благодійні акції та ін. В учнівському середовищі вільно обирають лідерів, без примусу, на засадах приязні та доброзичливості розподіляють обов'язки. На жаль, є у школі поодинокі учні, які не беруть участі в учнівському самоврядуванні і вважають, що самоврядування в школі не потрібне (7,14% - 8-ий клас та 14,29% - 10-ий клас). Активно діє учнівське самоврядування в сфері волонтерства. Упродовж навчання 2024-2025н.р. учнями і педагогами школи було зібрано понад 50000 грн. на допомогу ЗСУ. А це ярмарки, акції, вертепна діяльність тощо. Згідно з даними анкетування учнів заявили про особистий вибір тематики виховних заходів, з власної волі та ініціативи беруть участь в освітніх справах закладу, вчаться з повагою ставитись один до одного, наслідуючи виховників, які з повагою ставляться до учнів, поціновуючи їхню гідність старшокласники беруть активну участь у розробці шкільної виховної програми.

У ЗЗСО I-III ступенів с.Бишів Радехівської міської ради майже повністю сформований демократичний, освітній простір як виховний. У школі гарантоване право участі батьків у житті освітньої спільноти: не обмежується свобода висловлювання власної думки, пропозицій щодо справ, які впливають на особисте шкільне життя їх дітей. На жаль, за даними дослідження у закладі інколи ігноруються демократичні принципи функціонування учнівського самоврядування: виборності при формуванні його органів, публічності та свободи вибору, не дуже дієво працює батьківське самоврядування. Мають місце і непорозуміння у спілкуванні між окремими учнями та педагогами, батьками та працівниками школи, Та в цілому освітнє середовище ЗЗСО сповнене довіри.

IV. Патріотичний

Ключове питання: У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерство, членство у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?

Теза: У час , коли наша країна бореться за свою свободу і незалежність , цей критерій освітнього середовища є надзвичайно важливим.

Патріотичним наше середовище визнали: 66,67% педагогічних працівників, 40% батьків, 14,29% десятикласників, 21,43% восьмикласників та 25% четвертокласників.

Проаналізувавши відповіді здобувачів освіти , освітній простір нашого закладу можна назвати патріотичним, оскільки: публічне спілкування та освітній процес у школі відбувається виключно українською мовою – так вважають 100 % опитаних педагогів, батьків (опікунів).

Якщо у закладі проходили заходи патріотичного спрямування , то найчастіше подобалося 85,71% учням 8-го та 10-го класів. Крім того, більшість педагогів (72,22%) зазначає, що учні ініціюють проведення заходів патріотичного спрямування, що свідчить про їхню громадянську позицію.

Також 100% вчителів зазначили, що ніколи не помічали неповаги до державних символів України.

Часто заклад відвідують наші випускники-воїни чи захисники України. Такі зустрічі є дуже важливими. Про це свідчить високий показник : майже усі педагоги брали участь у таких зустрічах. Крім того, більшість респондентів зазначила, що у школі пропагують волонтерство та організовують різноманітні акції. Впевнені, що такі заходи формують самоідентичність особистості, вчать дітей любити ближнього та свою країну.

Здобувачі освіти 4-их класів також зазначили, що розмовляють з ними лише українською мовою (« так» відповіли 100 %).

Патріотичним наш освітній простір можна повною мірою вважати, бо 87,50 % здобувачів освіти 4-го класу вміють виконувати Гімн України, 75 % опитаних учнів I ступеня вміють описати Прапор України, більшість може розповісти про походження малого Герба України, також приємно вразив той факт, що більша частина здобувачів освіти можуть пояснити, чому цінують ті чи інші історичні постаті, а також вміють використовувати потрібні слова та жести при вшануванні державної символіки. На жаль, 14,29% восьмикласників констатують факт неповаги до державних символів України. Думаємо, це пов'язано з поведінкою під час виконання Державного Гімну. Але разом з тим, 57,14 % здобувачів освіти 8-го класу 71,43% учнів 10-го класу ніколи не бачили випадків неповаги до державних символів.

Більше ніж 78% учнів 8-го і 57% 10-го класів брали участь у зустрічах з громадськими організаціями, волонтерами та учасниками російсько - української війни, проте 7,14 % здобувачів освіти 8-го та 28% 10-го класів не знають нічого про такі зустрічі. Думаємо, це пов'язано з тим, що на зустрічі неможливо запросити одразу усі класи або ці учні були відсутні на ці моменти в школі.

На питання: « Як гадаєте, чи спроможна ваша школа пробудити в учнів інтерес до історії рідного краю, України, будівничих української держави і культури?» здобувачі освіти 10 класу відповіли таким чином : «так»- 85,71%, не впевнений- 14,29%.

Важливою складовою патріотичного виховання є організація шкільних заходів до важливих днів чи пам'ятних дат. Більшість здобувачів освіти (85,71%) зазначили, що їм подобалася організація подібних заходів, хоча частині учнів подобалися лише ті заходи, які вони готували самостійно.

Батьки здобувачів освіти також зазначили, що спілкування між педагогами та учнями відбувається виключно державною мовою. Таку відповідь дали 100% опитаних батьків. Також більшість зазначила, що їхні діти брали участь в заходах, орієнтованих на пізнання історії України. Цю участь батьки описали так : 40% учнів

з цікавістю їх відвідували, 40% - з захопленням брали в них участь. Ці показники співпадають з відповідями здобувачів освіти. Також більшість батьків переконана, що у закладі не було фактів неповаги до державних символів.

Відповідно до показників, які ми отримали, можна зробити висновок, що наш освітній простір можна назвати патріотичним. У школі проводяться відповідні заходи, які допомагають здобувачам освіти самоідентифікуватися як українці та набути досвіду громадянської поведінки.

V. Культуротворчий

Ключове питання: У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерство, членство у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?

Теза: Відповідно до показників , які ми отримали , опрацювавши результати моніторингу, можемо назвати освітній простір нашого закладу загально культуротворчим.

Культуротворчим середовищем визнали: 25% учнів 4-го класу, 13,33% батьків.

Більшість педагогів (майже 95 %) обговорює із здобувачами освіти майбутні спільні мандрівки, поїздки та інші позаурочні заходи. Думаємо, що такі відкриті стосунки формують позитивний клімат закладу.

Також освітнє середовище впливає на розвиток особистісних рис особистості:

- Відповідальність – 88,89%
- Впевненість в собі – 83,33%
- Сміливість – 77,78%
- Підприємливість - 50%
- Раціоналізм – 55,56%
- Чесність – 77,78%
- Почуття власної гідності – 61,11%
- Самолюбство – 5,56%.

За цими показниками ми бачимо, що більшість педагогів переконана: освітнє середовище вчить наших дітей не відступати перед труднощами, відстоювати свою думку, приймати обдумані , раціональні рішення, ставитись з повагою до інших, діяти відповідально. Для здобувачів освіти 4-го класу протягом навчального року були організовані екскурсії , і ми бачимо, відповідно до показників, що 87,50 % учнів з цікавістю брали участь у подібних заходах. Для учнів 10- го класу

сподобалося в поході 57, 14 % та 57,14% цікавими були екскурсії, а 42,86% надають перевагу відвідування театру.

Культуротворчим чинником , що впливає на формування особистості , є організація тематичних конкурсів, турнірів та змагань. Більшість здобувачів освіти зазначила, що брала участь у таких заходах. Хоча 14,29% здобувачів освіти відповіли, що не брали участі у подібних заходах. Думаємо, це пов'язано з тим, що учні за бажанням беруть участь у змагання і турнірах, і є певні критерії , за якими таких учнів обирають.

Велику роль у формуванні особистості має література - як художня, так і наукова. Проаналізувавши відповіді здобувачів освіти , ми бачимо, що більшість учнів (57,14%) 10-го класу відвідують шкільну бібліотеку та беруть книги для читання. Цей факт нас дуже радує, зважаючи на те , що великою популярністю зараз користуються електронні підручники. Та рівень відвідування понижуються серед восьмикласників, більшість приходить у бібліотеку, щоб отримати підручники, хоча працівницею бібліотеки проведено чимало цікавих заходів.

Здобувачі освіти серед 8-го та 10-го класів відповідали на питання : « Як часто траплялися цьогоріч або під час ваших минулорічних подорожей , учнівських вечорів або інших шкільних заходів такі випадки?»

- Куріння цигарок ніколи – 71,43%(8кл.), 28,57(10кл.) інколи – 21,43%(8кл.), 42,86(10кл.).

- Вживання пива, вина ніколи – 78,57%(8кл.), 57,14 (10кл.) інколи – 14,29%(8кл.), 42,86(10кл.).

- Вживання міцних алкогольних напоїв ніколи – 85,75%(8кл.), 71,43 (10кл.) інколи – 7,14%(8кл.) 28,57%(10кл.).

- Розбірки між учнями ніколи – 42,86%(8кл.), 42,86%(10кл.) інколи – 50%(8кл.), 42,86%(10кл.).

Бачимо, що непоодинокими є прояви девіантної поведінки у здобувачів освіти. Причинами паління цигарок та вживання алкоголю є бажання здаватися

дорослими, негативний вплив соціальних мереж, зв'язки з «поганою» компанією, цікавість. Розуміємо, що цю проблему потрібно взяти на особливий контроль та намагатися донести до здобувачів освіти наслідки такої поведінки.

Разом з тим, проаналізувавши відповіді наших учнів, бачимо, що їхня духовна культура постійно збагачується: більшість здобувачів освіти беруть участь в екскурсіях, походах в музеї чи театри, і зазначають, що такі заходи їм подобаються, хоча 14,29% учнів не беруть участі в подібних заходах.

Згідно з даними моніторингу, ми бачимо, що позашкільні заходи позитивно впливають на наших учнів, бо більшість із них зацікавлюється сучасними або історичними діями після участі чи перегляду уроку чи позаурочного заходу.

Також здобувачі освіти відповідали на питання: «Чи траплялися минулого навчального року або нещодавно прояви вандалізму – свідоме нищення учнями школи насаджень, пам'яток чи громадського, зокрема шкільного майна?». Більшість зазначила, що таких випадків не було, але є учні, які були свідками подібної поведінки.

У відношенні до навчання 85,71% десятикласників та 100% восьмикласників зазначили, що домашні творчі роботи виконують самостійно. Також учні відповіли, що на більшості уроків працюють парами, проте найбільше цей метод використовують вчителі української мови та літератури, технологій, математики, фізики, історії.

Як і учні 8-го класу, десятикласники зазначали, що їх відряджали на спортивні змагання, предметні олімпіади та мистецькі конкурси, але ж знову таки частина учнів з різних причин не брала участі в жодному з таких заходів.

Виходячи з результатів самооцінювання визнаємо, що рівень культуротворчості є недостатнім. Це пов'язано з тим, що частина учнів не бере участь у позашкільних заходах та не відвідує шкільні секції та гуртки (тому що багато їх не працює в час війни), а шкільна бібліотека, на думку більшості учнів, функціонує лише для видачі підручників. Частина батьків не достатньо приділяє

уваги прогресуючій гаджетозалежності дітей, описуючи це тим аргументом, що у воєнний час розвиток культури не настільки життєвоважливий. Тривалий час спостерігаєм зниження культури читання в родинях, але позитивним є показник зростання культури виконання українських патріотичних пісень, визнання молодих українських виконавців пісень, захоплення подвигами військових та спортсменів.

VI. Відкритий

Ключове питання: Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

Теза: у школі станом на сьогодні склалося загалом позитивне ставлення до дітей з особливими потребами. Учасники освітнього процесу частково залучені до громадської діяльності та життя місцевої громади.

Відкритим простір визнали: восьмикласники – 71,43%, батьки – 33,33%, вчителі – 77,78%.

За результатами анкетування більшість респондентів, відповіді яких дозволяють стверджувати, що простір навчального закладу є відкритим для обміну інформацією, установлення сталих зав'язків “школа - сім'я”, “школа - влада”, “школа - ТГ”, а також до співіснування з учасниками інклюзивної форми навчання.

За результатами дослідження освітнього середовища виховний простір є майже повністю відкритим; створені умови для навчання дітей з особливими потребами.

На запитання “Як учні ставляться до школярів з особливими освітніми потребами” учні 10-го класу відповіли, що так само як і до інших школярів – 42,86%, учні 8-го класу – 57,14%; 28,57% респондентів - десятикласників, 14,29% - 8-го класу - із зацікавленістю спілкуються. Але є – 14,28% учнів 8-го класу, які дали відповідь, що з такими учнями майже не спілкуються

Четвертокласникам було запропоноване запитання “Чи траплялася нагода поспілкуватися у школі з дітьми з інших шкіл?” Вони відповіли таким чином: 37,50% - у школі іноді влаштовують спільні події; 25% - спілкуються за власним бажанням; 37,50% - поки ні, для нашого класу жодних спільних з іншими школярами заходів не організовували. Наші учні мають можливість спілкування у школі з дітьми з інших шкіл в процесі організації спортивних змагань, святкування, брати участь в предметних олімпіадах. 87,50% четвертокласників та 57,14% старшокласників уподобали проведені вчителями туристичні поїздки, екскурсії.

Щодо спілкування з учнями ВПО учасники е-опитування є такі результати: 71,43% - десятикласників відповіли - “часто спілкуються, як у школі так і поза її межами”. Їх підтримали 71,43% восьмикласників, 60% батьків та 38,89% - учителів.

17 (94,44 %) педагогів беруть участь у розробленні таких офіційних документів: річного плану роботи , освітніх програм, виховних програм, правил внутрішнього розпорядку. Щоб забезпечити академічну доброчесність 83,33% педагогів наполягають на самостійному виконанні завдань, 44,44% вчителів розробляють творчі проблемні завдання, які унеможливають списування, 50% власним прикладом демонструють дотримання норм законодавства про авторські права.

Відповідно до даних моніторингу, 13 (72,22%) педагогів вважають, що у закладі прозора система оцінювання знань учнів, хоча деякі зазначають, що іноді трапляються маніпуляції оцінюванням і вчителі не завжди можуть пояснити , чому поставили ту чи іншу оцінку. Разом з тим респонденти 4-го класу вважають систему оцінювання достатньо справедливою , хоча окремим учням потрібні додаткові пояснення тієї чи іншої оцінки. Якщо говорити про відповіді восьмикласників про оцінювання, то тут думки наших учнів такі: 71,3% вважає, що їх оцінюють справедливо, а 28,7% вважають, що їх оцінюють інколи справедливо, а інколи – ні. Можливо учні не до кінця зрозуміли критерії оцінювання і тому у них склалося таке враження про справедливість виставлення оцінок. Будемо рекомендувати всім учителям закладу час від часу повторно знайомити учнів з критеріями оцінювання. Перед батьками також стояло питання про систему оцінювання, і 46,67% опитаних вважає її прозорою. Хоча частина батьків ще не визначилася з відповіддю. Думаємо, це пов’язано з критеріями оцінювання знань учнів, оскільки НУШ має інші критерії, які батьки не до кінця розуміють.

Про відкритість нашого виховного простору свідчать хороші показники щодо організації зустрічей з громадськими активістами, організаціями, волонтерами та учасниками бойових дій. 57,14% десятикласників та 78,57% восьмикласників

підтвердили своїми голосами значимість цього напрямку у закладі. Хоча є учні, які не знають про такі зустрічі. Думаємо це зумовлено тим, що тематичні зустрічі організовуються не для всіх класів. Розуміємо, що такі зустрічі є дуже важливими, продовжимо працювати в даному напрямку. Особливу увагу ми приділяємо взаємодії з батьками. Це дуже важливо для формування відкритого освітнього середовища. Відповіді батьків, так само як і відповіді учнів, показують, що заклад активно співпрацює з різними організаціями, волонтерами, активістами, а також організовує зустрічі з воїнами та захисниками. На відкритий виховний простір в нашому закладі вказує і те, що більшість ініціатив батьків підтримується дирекцією закладу задля спільної мети, а класні керівники враховують пропозиції батьків. Проаналізувавши відповіді батьків, які стосуються співпраці у розробленні офіційних документів, бачимо, що ці показники (20%) потребують покращення, бо лише частина батьків бере участь у розробленні програми розвитку закладу освіти та складанні річного плану роботи батьківського самоврядування. Але більша частина батьків не брала участі у розробці жодного документа. Думаємо, це зумовлено зайнятістю батьків, а деякі з них вважають, що не достатньо обізнані специфікою роботи закладу, щоб брати участь у подібних заходах. Важливим показником відкритості освітнього процесу є функціонування батьківського самоврядування. Частина батьків (46,67%) вважає, що вибори до органу батьківського самоврядування проходили прозоро з дотриманням норм. тому, потрібно покращити цю ділянку роботи.

Якщо проаналізувати форми комунікації, які класний керівник використовує з батьками, то опитані батьки зазначили такі: батьківські збори - 80%, індивідуальні зустрічі – 46,67 % та спілкування через засоби електронного зв'язку – 33,33%.

Відповідно до даних, які ми отримали після проведення цього моніторингового дослідження, можна зробити висновок, що простір нашого закладу є достатньо відкритим. Більшість педагогів ставляться до дітей з особливими освітніми потребами так само, як і до інших школярів. Якщо взяти до

уваги показники взаємодії адміністрації закладу з педагогами, то ми побачили, що керівництво закладу відкрите до спілкування, знаходить час для обговорення проблем, хоча не всі педагоги вважають, що їхні пропозиції керівництво враховує і розглядає. Більшість працівників без побоювань висловлюють власну думку, навіть якщо вона не співпадає з думкою керівництва. Крім того, педагоги вважають, що в закладі захищені права учнів та їхніх батьків як учасників освітнього процесу. Це зумовлено тісною співпрацею батьків та педагогів: батьківські лекторії, круглі столи, групові та індивідуальні консультації- це все дає змогу краще зрозуміти один одного та знайти шляхи вирішення спільних проблем. Згідно з даними, простір нашого закладу можна вважати відкритим, бо прийняті адміністрацією рішення та результати роботи оприлюднюються на зборах, директор щорічно звітує перед колективом закладу, також дуже інформативним є сайт закладу та соціальна сторінка у ФБ , на яких висвітлюється наша діяльність.

Дані проведеного самооцінювання свідчать про те, що простір нашого навчального закладу вважають відкритим усі категорії респондентів. Проте, педагоги та адміністрація закладу буде продовжувати роботу по надолуженню окремих прогалин.

Висновки

Аналіз дослідження якості освітнього середовища, яке проводилося в рамках заходів, передбачених програмою спецкурсу “Організація опитувань у закладах загальної середньої освіти з використанням анкет у е-форматі”, у ЗЗСО I –III ступенів с.Бишів Радехівської міської ради, показав відсутність суттєвих розбіжностей між цілями виховання, які встановлені освітнім законодавством та рекомендованими МОН України, методичними документами й завданнями шкільних виховних програм, що їх обрав заклад. Та все ж ще всім учасникам освітнього процесу ще слід докласти зусиль до формування таких виховних якостей, як активна громадянська позиція, ініціативність, лідерські здібності, критичне мислення.

Показники анкетування дають змогу зробити висновок, що у школі склався достатньо сприятливий простір у якому гарантується повноцінна безпека життєдіяльності учнів, і є комфортними матеріальні та організаційні умови виховного процесу. Здобувачі освіти почуваються у стінах рідної школи фізично (у приміщенні чисто, тепло, їжа смачна) і психологічно (відсутність боулінгу, педагогічна доброзичливість, підтримка дорослих і однолітків) захищеними.

Виховний простір сповнений довіри. Повністю відсутня дискримінація за релігійними, статевими, етнічними ознаками. У закладі дотримуються таких моральних норм: справедливості, толерантності, взаєморозуміння та партнерство між усіма учасниками освітнього процесу. Школярі мають право на особисту думку, уподобання, право на помилку, а також упевненість у тому, що їх не осудять, не покарають, а допоможуть виправити та вирішити шкільні й особисті життєві проблеми.

Анкетування дало можливість вважати освітнє середовище як виховний простір демократичним, де є гарантовано право участі кожного в житті спільноти, право висловлювати свою думку, ініціювати творчі ідеї. Учні визначаються повноправними носіями прав та обов’язків (з урахуванням віку) нарівні з

педагогами, батьками й беруть активну участь в обговоренні та вирішенні проблем шкільного життя на педрадах, на радах при директорові, зборах шкільних колективів тощо.

Освітній простір є достатньо патріотичним, орієнтованим на формування ідентичності політичного українця, спілкування в закладі ведеться українською мовою. Шанобливе ставлення до державних символів, бороців за незалежність, духовних провідників нації. Учні беруть участь у різноманітних акціях та проєктах щодо озеленення та благоустрою довкілля, турботливо ставляться до культури і природи.

Виховне середовище освітнього закладу як показало дослідження, є частково розвивальним, мотивуючим до навчання. Більшість педагогів використовують активні та інтерактивні методи навчання: практикують роботу у групах, у парах, командах. На уроках та позаурочних заняттях організовують дискусії, пишуть творчі роботи, працюють над проєктами.

У школі є інтернет, два комп'ютерні класи. Усі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до технічних засобів навчання. У закладі проводяться олімпіади, турніри, змагання: спільно, на засадах партнерства педагоги, учні, батьки, громадськість планують й організовують подорожі, екскурсії. В школі функціонує музей народознавства, куди приїжджають дорослі та діти інших шкіл.

Школа достатньо забезпечує розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу. Майже відкритим, за результатами анкетування, є освітній простір закладу, у якому є сприятливі умови для навчання дітей з особливими потребами. Налагоджене спілкування зі сім'ями внутрішньо переміщених осіб, з органами громадського самоврядування.

Дирекція школи майже завжди реагує на ініціативу батьків, громадських активістів, влади. Вона, враховуючи потреби та інтереси учнів разом з учителями, класними керівниками створює сприятливі та комунікативні умови для виховного процесу. Та все ж є деякі недопрацювання:

- учні не часто користуються послугами шкільної бібліотеки (особливо старшокласники), здебільшого лише для отримання підручників;
- вихованці не дотримуються правил здорового способу життя: трапляються випадки тютюнопаління ;
- у закладі спостерігається списування.
- у школі є часті невинуватені пропуски уроків.
- серед старшокласників невеликий відсоток респондентів заявили, про лихослів'я, також про цю проблему висловились батьки та учителі;
- невеликий відсоток респондентів вказують на наявність у школі булінгу та розбірки конфліктів;
- низький відсоток батьків долучається до батьківського самоврядування, тому вони не завжди обізнані у всіх питаннях навчально-виховного процесу.

В цілому ж оцінювачі стану освітнього середовища у закладі вважають, що умови в яких здійснюється навчально-виховний процес, відповідають характеристикам визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини. А саме: освітнє середовище є безпечне, сповнене довіри, демократичне, патріотичне, культуротворче та відкрите. Виявлені ж недоліки, проблеми будуть долатися спільними зусиллями всіх учасників освітнього процесу.

Рекомендації

дирекції та педагогічному колективу:

1. Організувати представлення всім учасникам освітнього процесу результатів проведеного у 2025 році дослідження якості виховного простору та забезпечити їх обговорення.
2. Не допускати порушення норм шкільного статуту, які забезпечують права учасників освітнього процесу.
3. На основі результатів цього дослідження визначити актуальні для шкільної спільноти проблеми організації виховного простору школи та обговорити шляхи їх подолання.
4. Організувати для класних керівників, педагога організатора та інших педагогічних працівників тренінг « Як організовувати позашкільні заходи?»
5. Не допускати порушення демократичних принципів формування органів учнівського самоврядування школи, налагодити навчання новообраних членів цих органів.
6. Визначити превентивне виховання учнів пріоритетом виховної роботи , спільно із здобувачами освіти розробити програму « Наша школа – зона без шкідливих звичок»
7. Налагодити роботу ради профілактики, шкільного батьківського та учнівського самоврядування, регулярно проводити відкриті засідання названих представницьких органів шкільної спільноти.
8. Підтримати розгортання у школі волонтерського руху. Працювати над створенням нових цікавих проєктів у цьому напрямку.
9. Доброзичливо ставитися до учнівських помилок, оцінювання навчальних досягнень.
10. Забезпечити демократичність виборів лідерів батьківської спільноти та лідерів учнівського самоврядування.

11. Поглибити роботу щодо якості, змістовності й поваги у ставленні до державних символів, пам'ятних знаків, вшанування Героїв України; вивчення звияжних сторінок її історії; усвідомленого, з повагою ставлення до шкільних заходів, відповідального відношення до насаджень, шкільного майна.

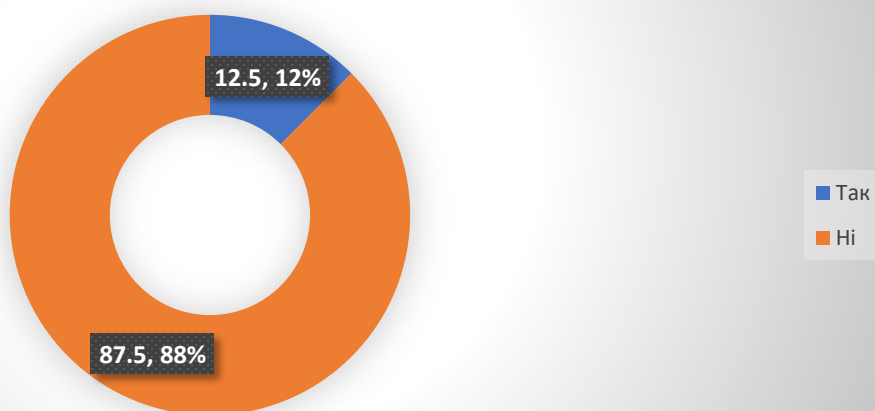
12. Сприяти профілактиці булінгу, забезпечення кібербезпеки та безпечного інтернету.

Додатки

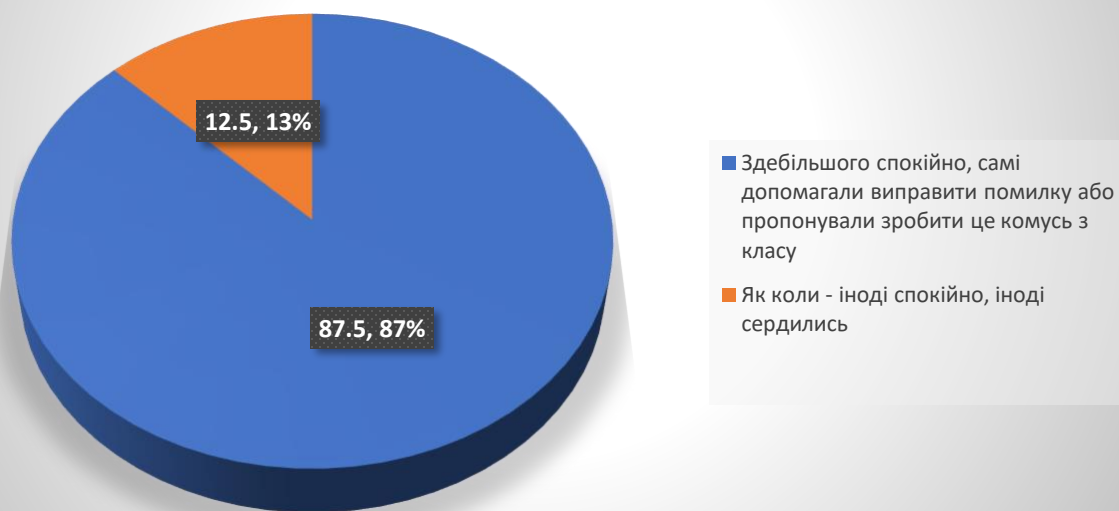
Вчителі: Як Ви особисто реагуєте, якщо учень звертається до Вас із запитанням або просить поради?

4кл. Чи є у класі учні, над якими збиткуються (ображають, цькують)?

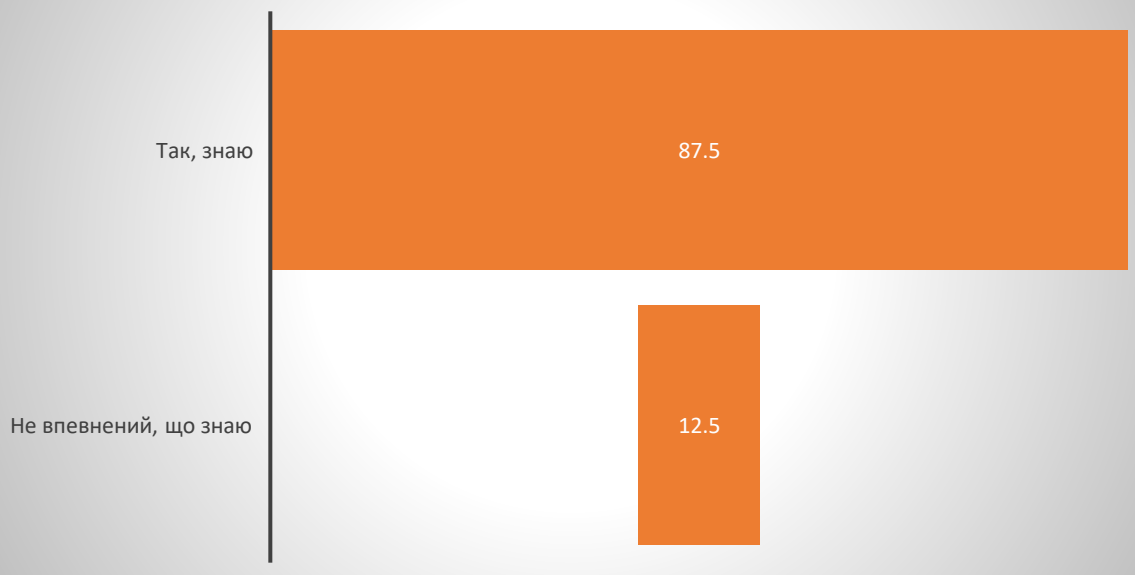
4кл. Як минулого навчального реагували вчителі, якщо Ти чи твої однокласники помилялися?

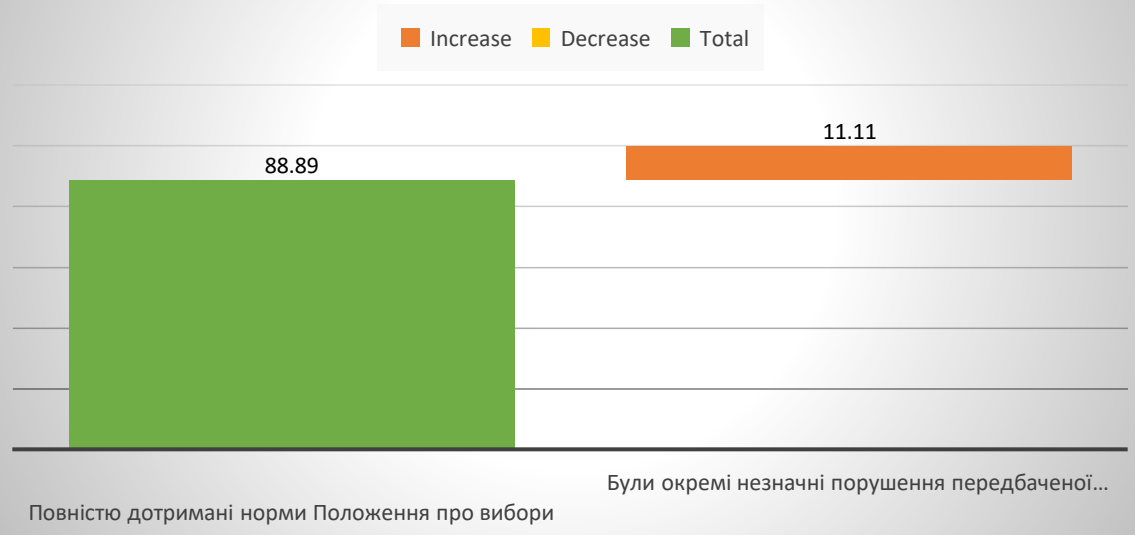
8кл. 11. Якщо Ти чи Твої однокласники/ці, відповідаючи, помиляються, як на це реагує решта класу? Якщо Ти чи Твої однокласники/ці, відповідаючи, помиляються, як на це реагує решта класу? Вибери одну з відповідей або напиши власну

4 кл. Чи знаєш Ти правила, за якими у школі організовано учнівське самоврядування?

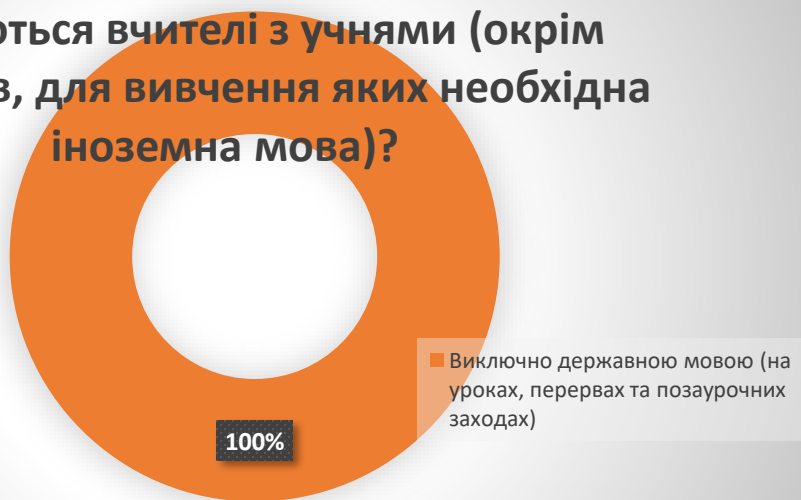
Вчителі Як Ви оцінюєте чергові вибори до органу учнівського самоврядування закладу, проведені цього або минулого календарного року?

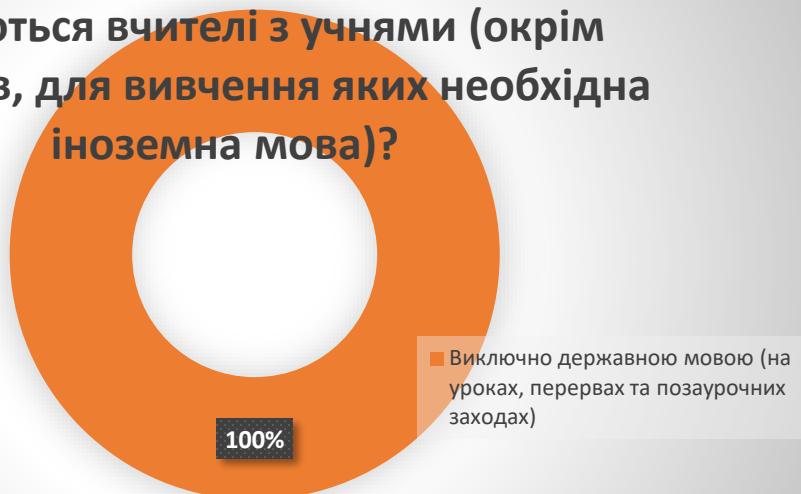
8кл. Якою мовою вчителі спілкуються з учнями у закладі освіти (окрім предметів, для вивчення яких необхідна іноземна мова)?

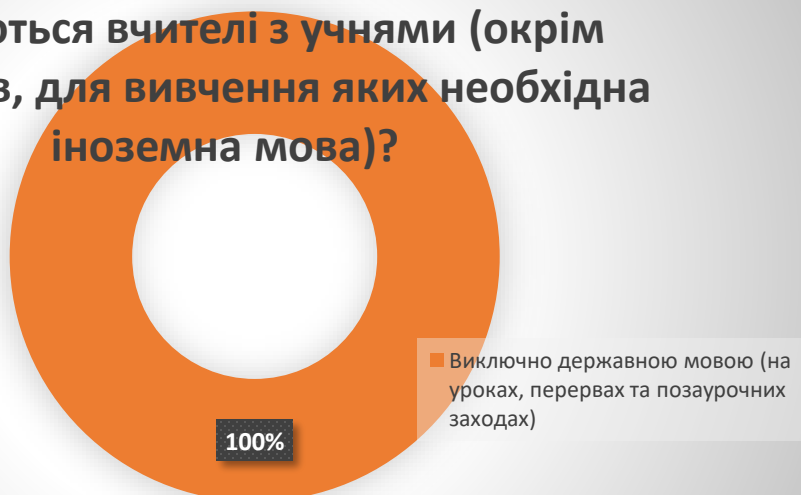
10кл. Якою мовою у закладі освіти спілкуються вчителі з учнями (окрім предметів, для вивчення яких необхідна іноземна мова)?

Батьки. Якою мовою у закладі освіти спілкуються вчителі з учнями (окрім предметів, для вивчення яких необхідна іноземна мова)?

Вчителі. Якою мовою у закладі освіти спілкуються вчителі з учнями (окрім предметів, для вивчення яких необхідна іноземна мова)?

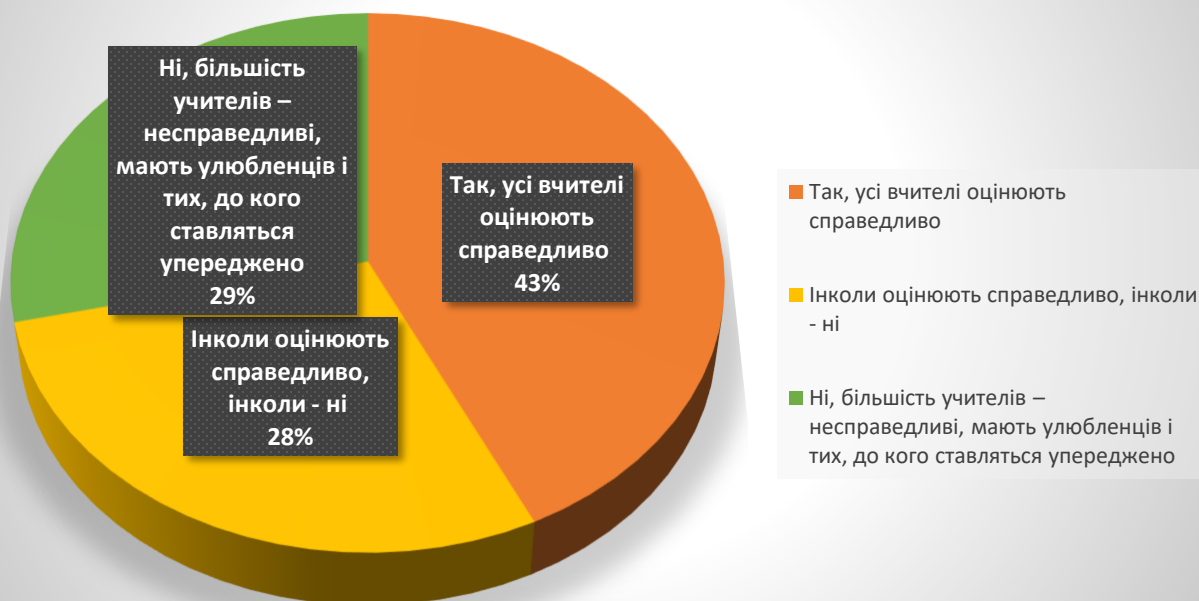
8кл. Якщо Тобі складно було зрозуміти якусь тему на уроці, чи вчителі допомагали Тобі у ній розібратися?

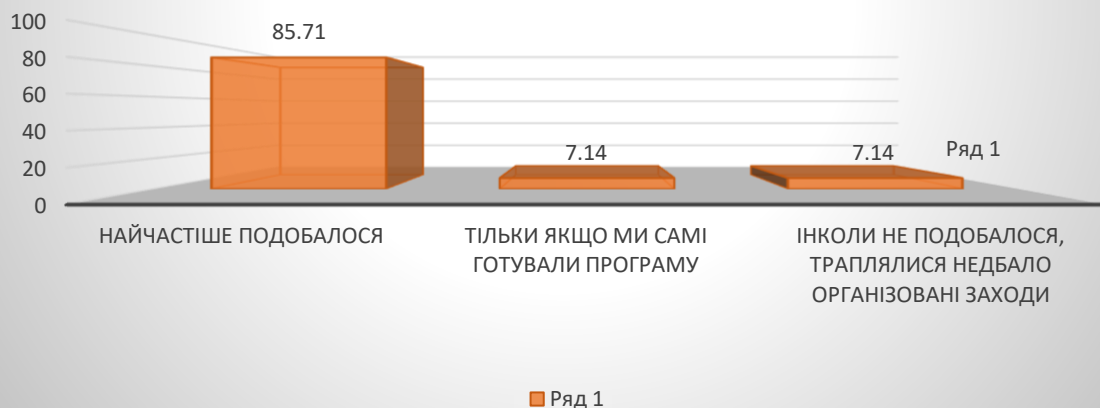
8кл. Чи відчуваєш Ти, що виконані Тобою завдання оцінюють справедливо?

10 кл. Чи відчуваєш Ти, що виконані Тобою завдання оцінюють справедливо?

8кл. Тобі подобалося, як минулого календарного року організували шкільні заходи до важливих днів чи пам'ятних дат (наприклад, Шевченківські дні, Різдвяні свята, дні пам'яті жертв Голодомору, Небесної Сотні тощо)?

Батьки

